

Axis Yayınları

ESTHER KINSKY

Esther Kinsky 1956 yılında Engelskirchen’de doğdu. Şiir, kurgu, deneme ve Lehçe, Rusça ve İngilizce’den çeviriler içeren eserleri, 2022 yılında Kleist Ödülü dahil olmak üzere birçok prestijli ödüle layık görüldü. Kinsky’nin *Grove* adlı romanı, 2018 Leipzig Kitap Fuarı Ödülü ve 2018 Düsseldorf Edebiyat Ödülü’nü kazandı. Ayrıca 2021 Avrupa Edebiyat Ödülü’nün kısa listesine, 2021 Warwick Kadın Çevirmenler Ödülü’nün uzun listesine girmiş ve Caroline Schmidt’in İngilizce çevirisi 2021 Oxford-Weidenfeld Ödülü’ne aday gösterilmiştir. *Rombo* adlı romanından yayınlanmamış ve isimsiz olarak gönderilen bir alıntı, 2020 yılında yeni kurulan W.-G.-Sebalde Edebiyat Ödülü’nü kazanmıştır.

Aldığı Ödüller (bazıları)

Rombo ile Premio Strega Europeo 2023’e aday gösterildi (İtalya)

Rombo ile Alman Kitap Ödülü 2022’nin uzun listesine girdi

Kleist Ödülü 2022

Grove ile 2021 Warwick Kadın Yazarlar Ödülü’nün uzun listesine aday gösterildi

W.-G.-Sebalde-Literaturpreis 2020

Deutscher Preis für Nature Writing 2020

Christian-Wagner-Preis 2020

Erich Fried Ödülü 2020

Leipzig Kitap Fuarı Ödülü 2018

Uluslararası Hermann Hesse Ödülü 2018

Düsseldorf Edebiyat Ödülü 2018

Karl Dedecius Ödülü 2011

Paul Celan Ödülü 2009

MEHMET TAHİR ÖNCÜ

Mehmet Tahir Öncü 1978’de İzmir’de doğdu. Lisans eğitimini Ege Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde tamamladı. 2005’te Ege Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı kürsüsündeki yüksek lisansın ardından 2011’de aynı bölümde doktora eğitimini tamamladı. 2000-2004 yılları arasında çeşitli özel işletmelerde tercüman ve çevirmen olarak çalışan Mehmet Tahir Öncü, 2020 yılından beri Ege Üniversitesi, Mütercim Tercümanlık Bölümü’nde Profesör olarak çalışmaktadır.

Esther Kinsky

ROMBO

Almanca Orijinalinden eviren:
Mehmet Tahir ncü

Axis Yayınları

ROMBO – Esther Kinsky

© 2022, Suhrkamp Verlag GmbH, Berlin

Tüm hakları Suhrkamp Verlag Berlin'e aittir ve Suhrkamp Verlag Berlin tarafından kontrol edilmektedir.

Türkçe yayım hakları © Axis Yayınları

Bu eserin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek şartıyla tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayımcının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni: Özgür Ögütçen

Almanca Orijinalinden Çeviren: Mehmet Tahir Öncü

Yayıma Hazırlayanlar: Senem Öncü

Kapak Tasarımı: Hamdi Akçay

Dizgi: DBY Ajans

Baskı ve Cilt: Ana Basın Yayın A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 52729

Axis Yayınları

e-posta: axis@axisyayinlari.com

Yayınevi Sertifika No: 42925

1. Basım: İstanbul, 2025

ISBN 978-625-93961-2-5

‘Finito questo, la buia campagna tremò sì forte, che dello spavento
la mente di sudore ancor mi bagna. La terra lagrimosa diede vento,
che balenò una luce vermiglia la qual mi vins ciascun sentiment.’

Dante Alighieri, *La Commedia*, *Inferno*, Canto III, v. 130–135.

‘Unbeknownst to me at the time, I just wanted to be seen.’

C. Fausto Cabrera, *The Parameters of Our Cage*

I. BÖLÜM

Depremlere neredeyse her zaman eşlik eden ve çoğu zaman depremler meydana gelmeden çok kısa bir süre önce onları haber veren belirtilerden biri, bahsedildiği gibi hemen hemen her yerde aynı nitelikte olan tuhaf bir yer altı gürültüsüdür. Bu gürültü, ardı ardına gerçekleşen küçük patlamaların yuvarlanıyormuş gibi çıkan seslerinden oluşur ve depremin yoğun olduğu yerlerde genellikle gök gürültüsüne ancak daha az yoğun olduğu yerlerde ise engebeli bir patika üzerinde aceleyle ilerleyen çok sayıda arabanın tıkırtısına benzetilir... Peru'da bu kendine özgü sesin şiddetinin, ardından gelen sarsıntıların şiddetiyle doğru orantılı olduğu görülmektedir; aynı durumun, bu korkunç olayın "*il Rombo*" olarak adlandırıldığı Kalabriya için de geçerli olduğu anlatılır.

FRIEDRICH HOFFMANN, GESCHICHTE DER GEOGNOSIE UND SCHILDERUNG DER VOLKANISCHEN ERSCHENUNGEN, 1838, S. 328.

Manzara

Çevre: Giderek belirsizleşen bir moren manzarası. Hafif eğimli tepeler, tarlalar, uzak çöküntülerde turba bataklıkları görülür; meşe koruları, kestane ağaçları, dağınık kireç taşı karstik çıkıntıların sırtları keskin, ince saplı otlarla örtülüdür. Bu sırtlar, olduklarından daha dağlık bir izlenim verseler de yine de güzel bir manzara sunar: tepelik bir arazinin, kiliseler ve köylerin serpiştirildiği zirvelerin ve arada sırada beliren, kaleye benzeyen harabelerin olduğu bir manzara.... Gerçekte bu harabeler, Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma, yavaş yavaş yok olan kalıntılardır. Manzaranın zarafeti, devasa bir malzemenin kaymasından kaynaklanır. Buzullar, kayalar ve kütleler buraya kadar yığılmış ve bu süreç, *Rombo*'nun gürültüsünden çok daha güçlü bir gürültüyle gerçekleşmiştir. Bu, iki yüz yıl önce *öncesindeki gürültü* olarak tanımlandığı gibi değil, aksine, hiçbir insan kulağının dayanamayacağı ve bitmek bilmeyen bir gürültüydü.

Güneyde, tepeler düz araziye, geniş gökyüzüne ve açık denize doğru uzanır. Adriyatik'e dökülen nehirlerin kenarında büyük mısır tarlaları, sanayi bölgeleri, otoyollar ve çakıl ocakları vardır. Piave, Tagliamento ve Isonzo nehirlerinin

her biri kıvrımlarında Alpler'den bir parça taşır. Dolomit metamorfik kayaçlardan, Ön Alp Dağları'nın konglomeralarından, parlak beyaz renkte hâlâ Isonzo cephesinde öldürülen askerlerin kemiklerine atfedilen Isonzo'nun karsitik kireç taşlarından bir şeyler alıp taşırlar. Havanın açık olduğu günlerde tepelerin zirvelerinden denize kadar bu taşıma görülebilir; küçük küçük adalarla süslü Grado Lagünü, tatil kasabalarının köşeli otelleri, ufukta keskin, düzensiz dişler gibi uzanır.

Bu tepelik bölgeyi belirleyen nehir Tagliamento Nehri'dir. Bu nehir, vahşi bir nehir olarak adlandırılır ancak vahşi olarak nitelendirilmesi, karların erimesi ve şiddetli yağmurlar sonrasında birkaç hafta süren hızlı su akışının dışında, daha çok çorak olmasındandır; düzensiz taş yatağının enginliği, sürekli olarak yollarını ve rotalarını yeniden arayan seyrek derelerin keyfine göre akmasındadır. Dağlardan çıkıp moren manzarasına girdiği noktada, nehir yönünü değiştirir, doğuya doğru olan yolunu terk edip güneye sapar ve kuzeyden Fella Nehri ile birleşir ancak bu birleşmeleri ilk başta belli belirsiz ve temkinli olur. Kararsızlıkları suyun rengine yansır ve su hem turkuaz hem de beyaz renkte akar ve Karnik Alpleri'ni Julian Ön Alpleri'nden ayıran mıcır ve çakıllardan oluşan devasa bir üçgen alan oluşturur. Bu alan, manzarada bir ışık gibi parlar; arka planda, kendi dillerinin artık konuşulmadığı, çığlık çığlığa şarkıların ve karmaşık dansların bulunduğu, uzak ve ıssız bölgeler uzanır.

Tepelik alandaki her köy mezarlığında, biraz geri planda ve kuzeye bakan, dağlara, Tagliamento Vadisi'nin

geçidine ve Fella Vadisi'nin dar geçidine bakan manzaralar vardır. Bu vadiler, Romalıların kuzeye ve Keltler'in güneye doğru gittiği geçitlerdir. Kuzeybatıda Karnik Alpleri uzanır; Alplerin eteklerinin ardındaki sivri ve yarık zirveler, bu dağların oluşabilmesi için gerçekleşmesi gereken muazzam güçlerin âdeta bir tablosunu sunar. Bu görsel eser, iki tektonik plakanın örtüştüğü ve bulundukları dengesiz durumda büyük bir rahatsızlık hissettikleri noktada yer alır. Onların huzursuzluğu doğuda, İtalia Slava olarak adlandırılan İtalya'nın kuzeydoğu dağ vadilerinden kıyı şeridinin kuzeyindeki güzel tepeleri kapsayan bölgelere doğru yayılır.

Kuzeydoğuda manzara, Jülyen Ön Alpleri'ne ve Alpler'e, ışığa ve berraklığa bağlı olarak Monte Musi Dağı'nın gri, mavi, mor ve turuncu sırtlarına kadar uzanır. Her türlü ışıktaki, yamaçlar engebeli, karanlık bir bariyer, aşılması imkânsız, fethedilemez bir engel gibi durur. Doğu ucunda, arkasındaki vadinin köşe noktası gibi, kireç beyazı ya da kar beyazı zirvesiyle bu yamaçları kaplayan dağ ise Monte Canin Dağı'dır.

Dağ, iki bölgenin tam kesişim noktasında yer alır; karasal iklim ile Akdeniz iklimine sahiptir, kara ve denizden gelen iki göç yolunun rüzgârları, sıcaklıkları ve yağışları burada çarpışır. Fırtınalar, kasırgalar, seller, depremler bu bölgeden geçen insan göçlerinin izlerini sürekli olarak silmeye çalışır ancak bu izler ne kadar silinse de asla tamamen kaybolmaz. Gökyüzü karanlık bir ruh hâline bürünür, *Rombo* artık giderek yaklaşmaktadır.

Deprem

Deprem her yerde. Devlet Yolu 13 üzerindeki sarmaşıklarla kaplanmış yıkık evlerin enkazlarında, büyük binaların çatlaklarında ve hasar izlerinde, parçalanmış mezar taşlarında, yeniden inşa edilmiş katedrallerin çarpıklıklarında, arı peteği gibi iç içe geçmiş eski köylerin boş sokaklarında ve Amerikan televizyon dizilerindeki hayali kenar mahalle yaşamını örnek alan çirkin yeni evlerde ve yerleşimlerde. Yeni evler, sarsıntıyı yaşamış kasabalardan uzakta, taşranın ortasında, açık arazilerde olur; çoğu sadece tek katlıdır. Bunun esas amacı, olur da yine bir gün deprem olursa diye... Tıpkı *o* yılki gibi, 1976'daki depremde olduğu gibi, insanın kafasına düşecek şeyleri en aza indirmektir. Şimdi aradan yarım ömür ya da daha fazla zaman geçti ama herkesin hafızasına kazınan izler silinmedi, her hatırlandığında olayların nedenleri ve nasıl olduğu üzerine anlatılanlarla yeniden canlanıyor. O anlarda, korkuya kapılmış, bir sonraki gürültüyü beklerken, garajlarda, açık havada, ailenin Fiat arabasına sıkışarak, enkazların arasında, ölülelerin arasında, kucakta bir kediyle birlikte. Unutulmaya yüz tutmuş bu imgelerle, buradan kuzeye bakan mezarlıktan, uzaklardaki mor ve mavi tonlardaki, sert hatlarla belirginleşen Monte Musi Dağı'na kadar olan yolu kolayca belirleyebiliriz. Bu dağ, ilham perilerinden çok, dişlerle çevrili bir çene gibidir, Monte Canin Dağı köpek dişini barındıran bir ağzı andırır. Buradaki her şey, dağların katı diline göre şekillenir. Belki de sonunda, beklenmedik bir şekilde zirveye kadar uzanan bir patika bulunur; buradan Monte

Canin Dağı'nın eteklerindeki vadinin manzarasına bakılabilir; bu küçük nehir vadisi, deprem hatıralarını taşıyan yol boyunca tepeden bir bakış açısıyla gözler önüne serilir. Bu imgelerin ortaya çıkacağı gün için, rüzgârsız, sessiz ve sakin bir gün dilemek gerekirdi; böylece imgeler yolunda huzur içinde ilerlemek mümkün olurdu ama bugün rüzgârlı bir gün. Duvarın hemen yanında, gölgesiz bu ışıktaki bir araya gelmiş gibi görünen dağlara bakarak, üzerine solgun plastik çiçeklerden yapılmış bir çelenk yerleştirilmiş, beyaz ve düzgün bir beton tabakayla mühürlenmiş mezarın yanında, beyaz saçlı ve dişleri bozulmuş kısa boylu bir adam telefonla konuşuyor. Kısa boylu adam mezarı tarif ediyor, temiz ve düzenli olduğunu vurguluyor ve üzerindeki isimleri yavaşça telaffuz ediyor, üzerindeki çelenkten bahsetmeyi unutmuyor ancak çiçeklerin solgunluğuna işaret etmeden ve sonunda sanki diğer uçtaki sese cevap verir gibi şöyle diyor: "Hatıra, sesi birçok ağızdan fişkırان bir hayvan gibidir."

Anselmo

Beyaz saçlı, kötü dişleri olan bu kısa boylu adamın adı Anselmo. Belediye işçisi ve her zaman mezarlıkta görev alıyor. Burada yapılacak çok iş var, tepenin kayalık sırtının üzerindeki toprak tabakası ince ve mezar sayısı sınırlı. Kolumbaryum alanı genişletiliyor, mezarlar düzleştiriliyor, kemikler kemik evine taşınıyor, ağaçlar budanıyor ve kesiliyor, mezar levhalarının ve mezar taşlarının sağlamlığı kontrol ediliyor. Anselmo tüm bu işleri iyi bilir. Anselmo,

hangi mezarın çökeceğini, mezar taşlarında ne tür hasarların oluşabileceğini ve bir deprem anında hangi mezarın en güvenli olduğunu bilir. Anıt mezar yaptırılmasını önermez ve muhteşem aile mezarlarının duvarlarındaki çatlaklara dikkat çeker. Mezarları ziyaret edenlerle sohbet etmekten hoşlanır ve şehir dışından gelen yaşlı ailelere güvenilir bir kişi olarak kendini önerir.

Mezarlık, uzun yürüyüşler yapanlar ve bisikletçiler için tavsiye edilen bir mola yeridir, çünkü duvarın kuzeybatı tarafında her bir zirvenin adını okuyabileceğiniz uzun bir panorama panosu bulunmaktadır. Burada dağ zirvelerinden ve sırtlarından oluşturulan yarım daire, batıda, kuzeyde ve doğuda moren manzarasını kurtarıcı bir kucaklama gibi sarar ve panorama panosunun üzerinde düz bir zincir gibi uzanır. Gözlemciler, önce bu manzaranın bozulmasına alışmak zorunda kalır ve bakışları sürekli olarak pano ile dağlar arasında gezinirken, parmak uçlarıyla panorama panosundaki zirvelere dokunarak, sanki manzaranın dokusunu ve yapısını hissetmeye çalışıyormuş gibi davranır. Anselmo bu dağcılarla de sohbet etmeyi sever ve onlara manzaranın özelliklerini açıklar. Her defasında Monte Canin Dağı'na ve ilkbahara kadar karla kaplı olan zirvesine dikkat çeker ve kendisinin de bu dağın gölgesinde büyüdüğünden bahseder. Zirvesi bulutlarla kaplıysa Anselmo şöyle der: "Bugün kendini göstermek istemiyor. Bunu sık sık yapar. Kendini sadece istediği zaman gösterir. Çok huysuz bir dağdır şu Canin."